

Заява
учасників Звітно-виборчої конференції
Національного екологічного центру України
з приводу продовження терміну експлуатації 3-го енергоблоку ЮУ АЕС

Київ, 16 листопада 2019

На сьогодні 10 з 15 атомних енергоблоків на українських АЕС закінчили свій термін проектної експлуатації (30 років), і продовжуються експлуатуватись в понаднормативний термін, ще для двох термін закінчується в 2020 році. Хоча й світова практика передбачає експлуатацію реакторів 50-60 років за умови їх реконструкції та модернізації старих реакторів, це створює підвищену небезпеку виникнення аварійних ситуацій.

Небезпека загострюється на фоні глобальної зміни клімату, коли значно підвищується ймовірність аномальної спеки та непередбачуваних кліматичних катаклізмів.

10 лютого 2020 р. закінчується термін експлуатації третього енергоблоку Южно-Української атомної електростанції потужністю 1 ГВт (перші два вже працюють в надпроектний термін). Згідно з урядовою Енергетичною стратегією до 2035 р. і за повідомленнями ДП "НАЕК "Енергоатом" планується продовження експлуатації реактора у надпроектний строк.

30.08.2019 року Южно-Українська АЕС через свій офіційний веб-сайт повідомила про проведення громадських слухань з питань обґрунтування безпеки продовження строку експлуатації третього енергоблоку ЮУАЕС та опублікувала матеріали Звіту з періодичної переоцінки безпеки фактора безпеки №14 «Вплив на навколишнє середовище». В Звіті зазначено, що роботи з продовження експлуатації енергоблоків АЕС у надпроектний термін регламентуються вимогами таких документів: Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» №39/95-ВР від 08.02.1995; Закон України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії» № 1370-ХГУ від 11.01.2000.

Разом з тим, 18 грудня 2017 року вступив в силу Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» (далі-Закону), відповідно до якого (частина 2, статті 3 Закону) АЕС відноситься до першої категорії видів планованої діяльності, а продовження терміну експлуатації ядерного енергоблоку підпадає під діяльність передбачену п. 22 частини 2 статті 3 Закону та також відноситься до першої категорії видів планованої діяльності.

Слід зазначити, що даний Закон передбачає надання реальних можливостей громадськості брати участь в обговоренні планованої діяльності, надавати зауваження та пропозиції, кожна з яких має бути належним чином врахована, оцінити транскордонний вплив, а також провести незалежне експертне оцінювання матеріалів звіту з оцінки впливу на довкілля.

Відсутність дослідження транскордонного впливу при продовженні терміну експлуатації порушує Закон (ст.14) та вимоги Міжнародної Конвенції Еспо.

Звертаємо також увагу на те, що на півдні України інтенсивно розвивається відновлювальна енергетика. Миколаївська, Херсонська, Одеська та Запорізька область є лідерами щодо потенціалу відновлювальних джерел енергії.

Разом з тим, південь України має критичні об'єми запасів прісної води, а кліматичні зміни дуже сильно відображаються на стані річок, в тому числі на річці Південний Буг, яку інтенсивно використовує ЮУ АЕС (один з найбільших водокористувачів). В комплексі АЕС є і Ташлицька ГАЕС, Олександрівська ГЕС, функціонує Олександрівське руслове водосховище, яке повністю регулює стік річки Південний Буг. Також ЮУ АЕС знаходиться на території об'єкту національної культурної та природної спадщини України (НПП «Бузький Гард», «Історичний ландшафт центру Буго-Гардівської паланки Війська Запорозького»). Все це додатково підкреслює необхідність комплексної експертної оцінки впливу на довкілля, як включатиме оцінку безпеки експлуатації третього енергоблоку, який наразі проходить модернізацію та реконструкцію, екологічну та економічну доцільність продовження терміну експлуатації енергоблоку, розгляд альтернативних варіантів планованої діяльності.

Враховуючи вищевикладене звертаємось до ДП «НАЕК» Енергоатом» з вимогою провести оцінку впливу на довкілля продовження терміну експлуатації третього енергоблоку ЮУ АЕС згідно діючого законодавства та Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», провести громадські слухання в містах обласного значення, обласних центрах та столиці України.

Звертаємо увагу Міністерства енергетики та захисту довкілля, Комітету ВРУ з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи на невиконання ДП «НАЕК» Енергоатом» вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».